

ZIN EN ONZIN IN HET RAPPORT “SAMEN WERKEN AAN FEITENONDERZOEK” VAN HET NEDERLANDS JEUGDINSTITUUT. M.N.HET ONDERDEEL FEITENONDERZOEK EN RAPPORTAGE. (eindversie 30 april 2020)

Mijn beoordeling beperkt zich tot het onderdeel *feitenonderzoek en rapportage*.

INLEIDING

Het is al jarenlang bekend en aangetoond dat de kwaliteit van de rapportages in de jeugdzorgketen ondermaats is. De kinderrechtters ontvangen input die leiden tot onverantwoorde en ongefundeerde beslissingen over jeugdigen.

Oorzaken:

1. onvoldoende kwaliteit van de medewerkers bij het AMHK, de Raad voor de Kinderbescherming en de GI m.b.t. onderzoek, evalueren en rapporteren;
2. zeer gebrekkige en onleesbare formats voor de rapportages.

Met rapportages wordt gedoeld op rapporten van het AMHK en de RvdK en de evaluaties en verzoekschriften van de GI. Het uiteindelijke effect van de ondermaatse rapportages is af te lezen aan de kwaliteit van de beschikkingen. Deze voldoen merendeels niet aan de wettelijke vereisten en bieden geen pedagogische stuurinformatie voor verbeteringen in de situatie van de jeugdigen. Dat heeft een directe negatieve invloed op de kwaliteit van de Plannen van Aanpak en van de hulpverlening. Daardoor is de effectiviteit van de jeugdzorgketen als geheel bedroevend laag en hebben kinderrechtters geen enkele notie van de kwaliteit van hun beslissingen.

In mijn manifest over “Keteninfantiliteit in de jeugdzorg” heb ik keteninfantiliteit omschreven als het proces waarin,
de schakels in de jeugdzorgketen klakkeloos of uit gebrek aan bekwaamheid of uit luiheid of bewust (misleiding) elkaars onbenulligheden en onwaarheden overnemen.

Voorts heb ik aangegeven dat een beslissing tot ondertoezichtstelling, of tot een machtiging uithuisplaatsing in feite zegt dat de ouders vooralsnog **ongeschikt** zijn als opvoeder.

Verbijsterend genoeg en notabene wettelijk toegestaan, wordt deze veroordeling uitgesproken door pedagogisch en onderzoeksmethodologisch ongeschoolde jeugdzorgwerkers zoals de gezinsvoogd, de raadsmedewerker, de medewerker AMHK en de kinderrechtter. Tegelijkertijd schilderen deze pedagogische pseudo-experts zichzelf en elkaar gretig af als “professionals”. In dezen misplaats ondersteund door het NJI. Dit sprookje van “de nieuwe kleren van de keizer” (verder aangeduid als het sprookje) of anders gezegd, deze pathologisch aandoende ontkenning van de werkelijkheid, wordt wanhopig door de verantwoordelijken voor de kwaliteit van de jeugdbescherming in stand gehouden. De erkenning ervan is te pijnlijk en deze zou in brede kring gezichtsverlies veroorzaken

AXIOMA

- **zonder probleembesef is er geen motivatie tot verandering**
- **zonder gemeenschappelijk probleembesef is er geen draagvlak voor verandering.**

Dat probleembesef zal de expliciete erkenning dienen te bevatten dat gezinsvoogden, medewerkers van de Raad en de GI, het management in deze instellingen en de kinderrechters, niet behoren tot de groep van pedagogisch en methodologisch opgeleide en getrainde professionals, hetgeen inhoudt dat tevens wordt erkend,

- dat de medewerkers van de Raad voor de Kinderbescherming en het AMHK niet zijn gekwalificeerd voor het verrichten van verantwoord onderzoek naar de leef- en opvoedingssituatie van minderjarigen;
- dat deze medewerkers niet zijn gekwalificeerd voor het opstellen van wetenschappelijk verantwoorde onderzoeksrapportages;
- dat medewerkers van de GI niet zijn toegerust voor het opstellen van kwalitatief aanvaardbare en toereikende evaluaties en verzoekschriften;
- dat voorgaande medewerkers door hun leidinggevers niet op de vereiste vakkennis gecoacht (kunnen) worden;
- dat de pedagogisch en methodologisch niet bekwame kinderrechters vervolgens beslissingen nemen op basis van het aangeleverde pseudo-deskundige drijfzand dat noch aan **artikel 3.3 Jeugdwet** noch aan **artikel 21** van het **Rv** voldoet.

Het is opvallend dat de Jeugdwet in **artikel 6.1.2**, zie hieronder, de vereiste professionaliteit we/ voorschrijft als het gaat om opname van minderjarigen in een gesloten inrichting. Dan is, in tegenstelling tot een beslissing ondertoezichtstelling en/of machtiging uithuisplaatsing, ineens de inzet en zelfs de **toestemming** van een **professional we/** vereist. Zonder die toestemming heeft de kinderrechter in zo'n geval geen beslissingsbevoegdheid. Op dat punt begrijpt de wetgever kennelijk we/ dat ingrijpende beslissingen inzake minderjarigen niet aan pseudo-experts mogen en kunnen worden overgelaten.

Jeugdwet artikel 6.1.2:

Lid 1: De kinderrechter kan op verzoek een machtiging verlenen om een jeugdige in een gesloten accommodatie te doen opnemen en te doen verblijven.

Lid 6: Het verzoek behoeft de **instemming** van een gekwalificeerde **gedragswetenschapper** die de jeugdige met het oog daarop **kort tevoren** heeft **onderzocht.!!**

Een kleine wijziging in het Burgerlijk Wetboek en in de Jeugdwet om dit artikel ook van toepassing te verklaren bij beslissingen over ondertoezichtstellingen en machtiging uithuisplaatsing, zou een enorme stap voorwaarts betekenen voor de kwaliteit van het feitenonderzoek, van de rapportages en voor de kwaliteit van de jeugdbescherming als geheel.

De vraag is hoezo de medewerkers en management van het AMHK, de Raad voor de Kinderbescherming, de GI en de kinderrechters geen pedagogische professionals zijn maar pseudo-experts.

Zij voldoen niet aan de algemeen erkende kenmerken van een professional. De benamingen jeugdzorgwerker en de zelfverzonnen en opgeblazen benamingen gezinsvoogd, gezinscoach, gezinsmanager, jeugdbeschermer, raadsonderzoeker en onderzoeker AMHK, duiden niet op een professie of beroep, maar op een rol of functie.

Er is pas sprake van een (pedagogische) professie en professional indien,

- er sprake is van een uniforme beroepsopleiding*
- professionals zich hebben verenigd in een beroepsvereniging*
- de beroepsvereniging de kennis en de kunde van de leden bevordert*
- de beroepsvereniging toezicht houdt op de wijze waarop de leden hun professie uitoefenen*
- er sprake is van een beroepscode met verplichte gedragsnormen
- er sprake is van een duidelijke afbakening van het beroepsterrein*
- er sprake is van beroepsbescherming*
- er sprake is van titelbescherming*
- er sprake is van tuchtrecht
- er is sprake van een wettelijke erkenning van de professie*

Bovendien gelden voor een professional de volgende eisen,

- bij een professional behoort de verplichting tot publicaties in vaktijdschriften en vakliteratuur*
- bij een professional behoort de verantwoordelijkheid om transparant verantwoording af te leggen over de geboekte resultaten *en* mislukkingen*
- een professional beschikt over expliciete bevoegdheden en autonomie*
- een professional boekt uitsluitend optimale resultaten*
- een professie/professional vereist een wetenschappelijke kennisbasis*
- een professional heeft een wettelijk erkende en wettelijk beschermde titel.*

Het is duidelijk dat de mbo/hbo opgeleide medewerkers van eerder genoemde instanties en de juridisch opgeleide kinderrechtvaarders niet voldoen aan de met een * aangeduide kenmerken van een pedagogische professional.

Ook de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) erkent dat de bij de stichting geregistreerden geen professionals zijn. Het vereiste van uitsluitend optimaal resultaatbereik bestaat voor deze stichting niet. In het Tuchtreglement, **artikel 3.3** wordt aangegeven dat de Colleges van Toezicht en van Beroep beslissen met inachtneming van de algemene tuchtnorm. Het gaat er daarbij niet om of het handelen van de 'jeugdprofessional' beter (noot: i.c. optimaal) had gekund, maar of dat handelen is gebleven binnen de grenzen van een behoorlijke beroepsuitoefening. In vorige versies van het Tuchtreglement werd dat nog "een redelijk bekwaame beroepsuitoefening" genoemd. De SKJ representeert aldus de middelmaat en is bovendien geen beroepsvereniging.

De eerder genoemde functionarissen in de jeugdzorgketen zijn dus geen professionals, maar pseudo-experts. Iets welwillender geformuleerd zou men hen kunnen aanduiden als semi-professionals. De wereldberoemde socioloog Etzioni zet bij de semi-professional de volgende kanttekening:

De semi-professional kenmerkt zich in vergelijking met de professional door:

- een kortere opleiding
- een geringere legitimatie van de status van de functie

- *minder autonomie en minder rechten aangaande de vertrouwelijkheid van communicatie*
- *een minder ver ontwikkelde specialistische kennis*

Dat hoeft de semi-professional niet te weerhouden om zijn beroepsmatig handelen verder te ontwikkelen. Er is niets op tegen dat semi-professionals vanuit hun positie streven naar meer maatschappelijke erkenning en status, mits ze zich daarbij als 'bescheiden professies' opstellen en geen onrealistische ambities en aspiraties aan de dag leggen. Dat is precies wat zich in de jeugdzorgketen voordoet als gevolg van het sprookje. Ook het NJI rapport geeft daarvan blijk.

In mijn manifest “Keteninfantiliteit in de Jeugdzorg deel 2” (de oplossingen) wordt de volgende oplossing voor het kwaliteitsprobleem van de semi- professional en met name de door deze opgestelde rapportages, geboden. Deze oplossing is gebaseerd op het eerder genoemde **artikel 6.2.1** lid 6 van de Jeugdwet.

1. Hef het AMHK op en breng de taken onder bij de Raad voor de Kinderbescherming en laat deze taken uitsluitend door gedragswetenschappelijke professionals uitvoeren;
2. laat de evaluatie van ondertoezichtstellers-, en uithuisplaatsingstrajecten uitsluitend door gedragswetenschappelijke professionals van de Raad uitvoeren; dat geldt eveneens voor de verzoekschriften aan de kinderrechter; dit impliceert tevens dat de GI's niet bij Raad en AMHK ondergebracht dienen te worden.
3. laat de kinderrechter uitsluitend door gedragswetenschappelijke professionals adviseren. Conform **artikel 6.2.1 Jeugdwet** kan de kinderrechter uitsluitend tot een ondertoezichtstelling of machtiging uithuisplaatsing beslissen indien deze de instemming heeft van een gekwalificeerde gedragswetenschapper die de minderjarige(n) kort tevoren heeft onderzocht.

CONCLUSIE

Semi-professionals zijn onbekwaam tot het uitvoeren van methodologisch en pedagogisch verantwoord onderzoek, deskundig evaluatieonderzoek en deskundige advisering van de kinderrechter. Het is semi-professionals niet toegestaan een diagnose te stellen inzake ontwikkelingsbedreigingen van minderjarigen.

Kinderen hebben het recht op een optimale beoordeling en ondersteuning. Het sprookje houdt op dit moment in dat vergelijkenderwijze kinderen in de jeugdzorgketen niet worden geopereerd door de specialist, maar op het niveau van de doktersassistent(e).

DE ZIN VAN HET NJI RAPPORT INZAKE FEITENONDERZOEK EN RAPPORTAGE

1. rapportages van Raad en GI dienen te voldoen aan het wettelijk vereiste van **artikel 3.3 Jeugdwet** en **artikel 21 Rv**.
2. Op pagina 29, laatste alinea, worden diverse verwijzingen gedaan naar onderzoek en artikelen die tekortkomingen in de kwaliteit van het feiten onderzoek vaststellen.
3. De aanbeveling bovenaan pagina 33 inzake Giard is cruciaal. Met name de aanbeveling om het onderzoeksproces in te richten alsof het een wetenschappelijk onderzoek is.

4. De opmerking over de beperkte waarde van risicotaxatie-instrumenten in de tweede alinea op pagina 36 is zeer terecht.

DE ONZIN VAN HET NJI RAPPORT INZAKE FEITENONDERZOEK EN RAPPORTAGES

- De tweede zin onder de inleiding op pagina 5 bevat de stelling dat de overheid ingrijpt als de ontwikkeling van een kind ernstig wordt bedreigd. Deze stelling is een selectieve voorstelling van zaken. Ook bij een vermoeden van een ernstige bedreiging grijpt de overheid in door het AMHK en/of de Raad voor de Kinderbescherming in te schakelen. Bovendien is “de ontwikkeling van een kind” een volstrekt lege term. Kinderen kennen namelijk een scala aan ontwikkelingsgebieden, zoals cognitieve, sociaal-emotionele, psycho-sociale, motorische, identiteits- taalontwikkeling etc. De lege term ontwikkeling van een kind dient dus te allen tijde gespecificeerd en gediagnosticeerd te worden als besloten wordt tot jeugdbeschermingsmaatregelen. De semi-professional is daartoe niet in staat en niet bevoegd.
De juridische mantra “ontwikkeling van het kind” is overigens de opvolger van de al even inhoudsloze formulering, “het belang van het kind”.
- Het NJI geeft een volstrekt onjuiste voorstelling van zaken door de volgende stelling in de tweede alinea op pagina 5. Ik citeer: *“De relevante feiten worden verzameld, er wordt gesproken met betrokkenen en informanten, soms wordt er nog aanvullend(diagnostisch) onderzoek gedaan en eerdere rapportages over de situatie in het gezin worden gebundeld en geanalyseerd. Vervolgens wordt de informatie geanalyseerd en wordt beoordeeld in welke mate de ontwikkeling van het kind bedreigd is. **Dit is hoe het feitenonderzoek in de jeugdzorgketen eruitziet.**”*

Kennelijk ontbreekt bij de NJI de noodzakelijke kennis inzake de rapportages in de jeugdzorgketen. In de vele dossiers die ik de afgelopen 20 jaar onder ogen heb gehad heb ik in de rapporten van het AMHK, de Raad voor de kinderscherming en in de evaluatie rapporten en verzoeken aan de kinderrechter van de GI *en* in beschikkingen nimmer aangetroffen,

1. dat relevante feiten worden verzameld. De onderzoeksmethode wordt beperkt tot het interview dat slechts de subjectieve percepties van betrokkenen zichtbaar maakt; aan informanten wordt niet de eis gesteld hun informatie in de vorm van concreet waargenomen gedrag en feiten aan te bieden. Informantenverslagen wemelen doorgaans van de niet te verifiëren interpretaties;
2. dat eerdere rapporten worden gebundeld. Sterk verouderd en dikwijls onbetrouwbaar materiaal wordt klakkeloos en kritiekloos overgeschreven; (keteninfantiliteit);
3. dat een deugdelijke analyse wordt gemaakt. Een analyse is een systematisch onderzoek waarbij een probleem wordt ontleed. Alle elementen waaruit dit probleem bestaat moeten in een analyse worden beschreven en uiteengezet. Ik moet het eerste rapport dat een dergelijke analyse bevat uit de jeugdzorgketen nog onder ogen krijgen;

4. *dat er wordt beoordeeld in welke mate de ontwikkeling van het kind wordt bedreigd.* Die beoordeling vraagt namelijk dat het kind door een daartoe gekwalificeerde gedragswetenschapper onderzocht dient te zijn en dat de uitkomst wordt vastgelegd in een diagnoserapport. In de jeugdbeschermingsketen is daarvan in relatie tot een beslissing ondertoezichtstelling of machtiging uithuisplaatsing in het geheel geen sprake.
 5. Dit is hoe het feitenonderzoek in de jeugdzorgketen er in werkelijkheid uitziet: *het verzamelen van subjectieve percepties, het toetsen van de informatie aan een impliciete, niet transparante opvoedingsvisie, het vermijden van geobjectiveerde feiten, vaag en verhullend taalgebruik, oordelen op basis van subjectieve interpretaties, de cliënt beschuldigen van de strijd aangaan of niet willen samenwerken als deze een andere mening heeft, een volstrekt gebrek aan wetenschappelijke onderbouwing en aan gebruik van pedagogisch empirische onderzoeksresultaten.*
- Op pagina 5 wordt gesproken over “jeugdprofessionals”. Die aanduiding is onderdeel van het sprookje voor zover niet wordt bedoeld op gedragswetenschappers.
 - Op pagina 6 wordt aangegeven dat de NJI studie zich voornamelijk richt op de professionele oordeelsvorming tijdens het feitenonderzoek. Daarmee heeft het onderzoek een “sterk orthopedagogisch karakter” schrijft het NJI. Het NJI heeft kennelijk weinig kaas gegeten van de specialisaties binnen de pedagogiek i.c. de pedagogie. Het AMHK en de RvdK pretenderen onderzoek te doen naar de leef- en opvoedingsomstandigheden en de veiligheid van minderjarigen. Dat betekent dat het gezin als systeem en in relatie tot de sociale context in kaart wordt gebracht. Dat is bij uitstek het onderzoeksdomein en vakgebied van de sociaal pedagoog. De orthopedagoog daarentegen is gespecialiseerd in het onderzoeken en behandelen van kinderen en jongeren met een bepaalde beperking/stoornis of kinderen en jongeren die zich in een problematische leer- of opvoedingssituatie bevinden. De orthopedagoog doet geen onderzoek aan het gezin als systeem, maar aan (problematische) individuen in dat systeem. De formulering had dienen te luiden: heeft een sterk sociaal pedagogisch karakter.
 - De aanbevelingen onder punt 5.3.2 en 5.3.3 lossen het probleem van de kwalitatief gebrekkige rapportages niet op. Zij zijn ook geheel overbodig als de aanbeveling van Giard op pagina 33 en geconcretiseerd op pagina 4 van deze notitie, door het NJI zou worden overgenomen;
 - Op pagina 35 stelt de NJI dat onderzoek laat zien dat professionals een risicotaxatie betrouwbaarder uitvoeren mét een instrument dan zonder. Dat gaat echter niet op voor de door het NJI genoemde LIRIK. Onderzoek heeft uitgewezen dat een risicotaxatie zonder of met de LIRIK dezelfde uitkomsten oplevert. De LIRIK is een afvinklijstje speciaal ontwikkeld voor de semi-professional. Bovendien geeft het NJI niet aan dat de instrumenten niet zijn genormeerd. Dat houdt in dat niet is onderzocht en dus ook niet bekend is, hoe de doelgroep waarvoor de lijst is bedoeld, gemiddeld op de vragenlijst scoort.

- In het hoofdstuk “eindconclusies” stelt het NJI op pagina 40 dat het versterken van de kwaliteit van het feitenonderzoek en van de rapportages op beleidsniveau ook iets vraagt van VT, de RvdK en de GI's. Met dat “iets” wordt kennelijk bedoeld op *de noodzaak van het doorlopend stimuleren van professionele kwaliteiten en betere scholing en training van professionals op zowel vaktechnisch als communicatief gebied.*

Ik kan aan die formulering geen touw vastknopen. In mijn onderstaande conclusie over de kwaliteit van het NJI rapport inzake feitenonderzoek en rapportage geef ik aan dat additionele scholing van semi-professionals geen enkele toegevoegde waarde heeft in het licht van de kwaliteitsverbetering van feitenonderzoek en rapportages.

CONCLUSIE N.A.V. HET ONDERDEEL FEITENONDERZOEK EN RAPPORTAGE VAN HET NJI RAPPORT

Problemen duurzaam oplossen is **oorzaken** wegnemen. De oorzaak van de gebrekkige kwaliteit van het feitenonderzoek en van de rapportages is het gegeven dat de jeugdzorgwerkers als semi-professional niet zijn toegerust voor de onderzoeks- evaluatie en rapportage taak. De vaardigheden daartoe worden opgedaan aan de universiteiten, niet in het mbo en hbo.

Het is niet mogelijk om met enig additionele opleiding en training dergelijke vaardigheden aan jeugdzorgwerkers over te dragen. Dat is, om met Etzioni te spreken, een onrealistische ambitie en aspiratie. Het is een doktersassistent(e) proberen op te leiden tot medisch specialist.

(Evaluatie)onderzoek en rapporteren doet een hoog beroep op analytisch vermogen. Dat is geen competentie en kan ook niet worden aangeleerd. Analytisch vermogen is een aanlegfactor, net zoals aanleg voor wiskunde of een talenknobbel.

Met de irrationele gedachte dat jeugdzorgwerkers zijn bij te scholen tot gekwalificeerde onderzoekers en rapporteurs bagatelliseert het NJI, net zoals de Inspectie in zijn rapport “Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd”, de ernst van de oorzaak van het probleem en van de best passende oplossing. Met die attitude aangaande het vraagstuk wordt de duurzame oplossing, zoals aangegeven op pagina 4 van deze notitie, in ernstige mate gefrustreerd..

Koning Willem-Alexander zei in zijn toespraak op 4 mei jl. *“Nu, 75 jaar na onze bevrijding, zit de oorlog nog steeds in ons. Het minste wat we kunnen doen is: niet wegstijgen. Niet goedpraten. Niet uitwissen. Niet apart zetten. Niet 'normaal' maken wat niet normaal is.”*

Ik hoop van harte dat de politiek, de beleidsmakers, de schakels in de jeugdzorgketen, Jeugdzorg Nederland, de Inspectie en het NJI, deze raad zullen opvolgen in relatie tot 115 jaar jeugdbescherming in Nederland.

Harry Bernds,

Gedragswetenschappelijk en juridisch (Familierecht en Kindrechten) adviseur

mei 2020